IT-TIELET HADD TAR-RANDAN (2020) L-GHATX GHALL-IMHABBA

Contributed by Frans Galea
Saturday, 14 March 2020

Din
hija il- Liturgija tat-tielet Hadd ta'r-Randan (2020) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Dan ir-Randan qieg'ed
ikellimna 'afna fuq il-qag'da tag'na, kemm a'na dg'ajfin, kemm na'bu
id-dg'ufija tag'na, kemm g'andna b|onn ta’ Salvazzjoni. Wara l-flus li n!emmg'u, wara l-e|amijiet li ng'addu
minnhom u s-su essi tal-karriera, wara s-sa''a fi|ika li tant nib|g'u g'aliha,
wara l-familja li nibnu, wara d-djar sbie' u l-kumditajiet tal-'ajja moderna,
wara l-fama u l-'bieb li nag'mlu, wara l-pjanijiet kollha li g'andna, hemm
bniedem dg'ajjef li malajr iwe!!a’, li jib|a’ mid-dg'ufija tieg'u, li ma jridx
juri hu min hu tassew, li hu dejjem bil-g'atx biex ikun a ettat u rispettat,
biex ikun “bravu” u ta’ min ifa''ru... biex ikun ma'bub.

Kull bniedem jib|a’ li
taqag'lu din is-satra li fiha jitkebbeb u l-o'rajn jarawh hekk kif inhu
tassew. G'ax kull bniedem, fil-verità,
hu b'al tifel |g'ir li jitkarrab g'all-Im'abba.
Saru esperimenti xjentifi i fuq dan ma’ annimali: lil xi w'ud bdew
i|eg'lu bihom u o'rajn 'allewhom wa'edhom jag'tuhom biss x’jieklu. Dawn tal-a''ar bdew imutu; fi|ikament bdew imutu!

Donnu xejn ma jxebba’
lill-bniedem

Il-problema tal-bniedem hi
li l-g'atx li g'andu donnu li xejn ma jaqtag'hulu. L-iktar Im'abba g'a|i|a li jista’ jkollu
l-bniedem, dik tal-familja, tg'inu mmens u g'alhekk lill-familja x-xitan
jobog'dha u qieg'ed jibni kultura ta’ individwali|mu fejn qed ibellag'ha li
jekk tkun wa'dek u 'add ma jiksirlek rasek int tkun indipendenti, tag'mel li
trid, g'andek drittijiet kemm trid... u hekk jorbtok f’solitudni li !!ennek u
li qeg'da ssaltan fil-bliet tal-pajji|i “progressivi”. Imma anke fil-familja, l-bniedem xorta jibqa’
g'alih, maqtug'; b’xi mod hemm g'erien mudlama fl-intern tieg'u fejn 'add ma
jista’ jinfed u jid'ol u l-ebda dawl ma jikxef.

Il-bniedem g'aref hu dak li
jammetti dan kollu, jammetti li hu kejken quddiem l-Istorja u quddiem
il-misteru tad-dlam li jikkundizzjonah u j!ag'lu jag'mel li ma jridx. Hu g'aref il-bniedem li jitkarrab g'al salvazzjoni. Bla ma jaf, dan il-bniedem hu tassew qrib
Alla u qrib is-soluzzjoni g'al dak kollu li jkiddu. Te|isti Salvazzjoni! U je|isti Salvatur! Din is-Salvazzjoni mhix qeg'da f’dak li
toffrilu d-dinja... 'wejje! ko|meti i... ilma li ma jxebbax... Lill-mara tas-Samarija, Kristu jg'idilha: “Oh, li kieku kont taf id-don ta’
Alla!” (w. 4, 10).

Alla jag'mel minn kollox
biex jikkonvin ina

Fl-E!ittu, I|rael ra
b’g'ajnejh, bl-g'ajnejn fi|i i tieg'u, l-g'e!ubijiet ta’ Alla. I|rael ra l-mirakli! &afna jg'idu: “Kieku kellna naraw miraklu,
nemmnu.” I|rael ra 'afna u dam biex
emmen. Poplu ta’ lsira, bla tama,
mg'affe! ta't 'akma li ma kienx hemm b'alha f’dak i|-|mien... dan il-poplu ra
l-ktajjen jaqg'ulu, l-g'assiesa ja'arbu, il-Farg'un jitlobhom jitolbu g'alih,
in-nies tal-post jag'tuhom rigali biex ifittxu jitilqu malajr, u sa'ansitra
ba'ar jinferaq g'alihom u jer!a lura f’postu g'al dawk li kienu
jobog'duhom. Din kienet l-ikbar
manifestazzjoni ta’ Alla li ried b’hekk isawwar poplu ta’ Fidi. I|rael ra b’g'ajnejh li Min 'alaq l-univers
kien i'obbu!

Imma dan il-poplu kien bata
wisq. Ma kienx fa li g'alih jemmen li hu
kien ma'bub. Alla jg'addih
mill-esperjenza tad-de|ert biex jikkonvin i'.
Imma malli 'ass l-g'atx, il-poplu !!ennen. Alla tradiena! abna fid-de|ert biex joqtolna! A'jar bqajna fejn konna! Is-solitudni u l-egoi|mu tal-bniedem mhux
ma'bub. Ja'seb g'al rasu g'ax 'add mhu
ja'seb g'alih. Mhux dan hu li hemm wara
kull dnub li nag'mlu? Nisimg'u 'afna
dwar l-Im'abba ta’ Alla imma malli l-Istorja tixhed xort’o'ra u ma nifhmux kif

Alla hu M'abba meta jippermetti erti 'wejje! ji!ru, !o fina jqum irvell g'ax
in'ossuna traduti... u nidg'u b’Alla. “Il-Mulej fostna jew le?” (E|. 17, 7). I|rael ma ndunax li Alla kien qed ida''lu
fi provi u fi kri|ijiet biex jurih li minn kollox kien se je'ilsu, u li
l-Im'abba li biha kien ma'bub kienet tissupera kollox, biex hekk jitg'allem ma j'abbilx
mo''u imma jafda b’qalbu kollha fl-Im'abba li 'elsitu.

Dan hu l-mod li biha jimxi
mag'na Alla. I|rael huwa jien, huwa int,
huwa a'na. Alla jaf li m’hemmx mistrie'
g'al qalbna jekk ma jirnexxilux jikkonvin ina li a'na ma'bubin b’Im'abba li
tmur lil hemm mill-Mewt u li hi eterna.
G'alhekk ida''alna f’sitwazzjonijiet diffi li fejn il-bniedem bil-fors
ikollu jg'id li tassew Alla 'abbu dak in-nhar.
Fl-G'eden da'al dubju; Alla jitqabad permezz tal-Istorja biex jaqla’ ’l
barra dan id-dubju li hu l-g'erq tal-'a|en.
L-Istorja t'awwadna, b'alma qeg'din b'alissa nit'awdu quddiem Alla li
jippermetti virus marradi li qaleb id-dinja ta’ ta't fuq. Mhux biex jikkastiga imma biex jikkonvin i. L-Im'abba ma titg'allimhiex fuq bank
tal-iskola. Hemmhekk titg'allem sa'ansitra kif tmur sa fuq il-qamar, imma mhux
l-Im'abba. L-Im'abba temminha
fl-Istorja. Milll-g'aw! kollu je'ilsu
l-Mulej lill-bniedem li jemmen imqar ftit fiH.

L-Im'abba hija s-Sliem,
hija l-Ispirtu s-Santu

Meta, sa fl-a''ar, qalb
il-bniedem tikkonvin i ru'ha li tassew li Alla hu M'abba u li l-Istorja
personali tieg'u hi M'abba, li kulma ji!ri tassew hu rigal, anke jekk sikwit
imge|wer f’karti koroh, allura l-bniedem jid'ol fis-Sliem. Id-dubju jisparixxi. San Pawl jg'id: Issa li g'andna l-!ustifikazzjoni bil-fidi, g'andna s-sliem ma’ Alla
permezz ta’ Sidna esù Kristu... g'ax l-Im'abba ssawbet fina permezz
tal-Ispirtu s-Santu li kien mog'ti lilna.
(Rum. 5, 1.5). G'ax l-Im'abba
g'andha isem u dan hu “l-Ispirtu s-Santu”.

L-ilma li jaqta’ l-g'atx

Kemm hu kbir id-don,
ir-rigal, il-miraklu ta’ din l-Im'abba, dan l-Ispirtu li ji!i jg'ammar
fina! Dan hu t-Te|or. Dan hu dak li jimlilna lil qalbna. Dan hu l-ilma li tassew jaqta’ l-g'atx
tal-bniedem biex ikun ma'bub. Id-dinja
dan ma tifhmux. &afna minna dan ma
jifhmuhx. In'arsu madwarna u naraw

ferne|ija ta’ attivitajiet... kollox !iri wara l-allat tad-dinja li minnhom
nittamaw l-Im'abba, il-milja tal-&ajja.

Kemm jiswielu lil Alla
l-isforz tieg'u biex jikkonvin ina li Hu j'obbna fuq kollox u g'al dejjem! I|rael ma setax jemminha din. Alla wettaq g'e!ubijiet biex jg'idlu:
“In'obbok! Arani qed in!orrok fuq
!wen'ajja b'all-ajkli; nerfg'ek fi 'dani b'alma missier jerfa’ lil ibnu; anke
jekk mara tinsa lil bin !ufha, jien lilek ma ninsik qatt!” U I|rael kien i'ares madwaru u jara li kien
jinsab f’art li ma akkwistahiex hu, “bliet
kbar u sbie' li int ma bnejtx; u djar mimlija b’kull !id li ma '|intx int; bjar
im'affrin, li ma 'affirthomx int; dwieli u |ebbu! li ma 'awwilthomx int; qis li
ma tinsiex lill-Mulej, li 'ar!ek mill-E!ittu, minn dar il-jasar.” (Dewt. 6, 9-12). “&ares madwarek u are jekk hux kollox
Grazzja!” qal Santu Wistin.

Mag'na Alla 'adem b’mod
aqwa! Quddiem I|rael Hu wera l-Glorja
tieg'u. Quddiemna hu wera Glorja
akbar: il-Misteru tal-G'id ta’ Ibnu
l-Wa'dieni. Kristu !ie mog'ti g'all-Mewt
minflokna lkoll biex a'na ma mmutux, u !ie mqajjem mill-Mewt biex jintwera ar
li d-dnubiet tag'na li qatluH mhumiex akbar mill-Im'abba li qajmitu! Il-Missier i'obbna, lilna li dnubietna
qatlulu lill-g'axqa ta’ qalbU! Din hija
s-Sbu'ija li ssalva lid-dinja: Alla msallab ma’ salib mill-'lejjaq tieg'u stess
biex Hu j'allas id-dejn ta’ dnubiethom ilkoll u hekk dawk li sallbuh jaraw
l-Im'abba u jaqtg'u l-g'atx li dejjem kellhom.

L-g'aliex tar-Randan

Ir-Randan ji!i biex a'na
nersqu biex nemmnu xi ftit iktar f’dan l-ilma 'aj li hi l-Im'abba ta’ Alla
murija fi Kristu esù. Mhux sempli ement
biex nikkontrollaw ru'na minn xi vizzju, jew biex indejqu lil !isimna b’xi
tg'akkis banali. Qabel dan, u iktar importanti minn dan, ir-Randan irid
iressaqna lejn il-meravilja tad-don ta’ Alla li hu li jinfet'ulna g'ajnejna
biex “naraw” x’hemm mo'bi g'alina fil-Misteru tal-G'id. Lis-Samaritana, esù, kollu 'erqan jg'idilha:
“Kull min jixrob minn dan l-ilma (tad-dinja) jer!a’ jag'tih l-g'atx; imma min jixrob
mill-ilma li nag'tih jien qatt i|jed ma jkun bil-g'atx.” (w. 4, 13-14).

Dan “l-ilma” huwa l-Im'abba
li kull bniedem ifittex. &a nawguraw lilna nfusna li niskopruh dan l-ilma f’dan
i|-|mien qaddis u prezzju|.

Il-Litur!ija tal-Kelma
tal-lum

Qari I

Ag'tina ilma x’nixorbu.

E| 17, 3-7

Qari mill-Ktieb tal-E|odu

F’dak i|-|mien, il-poplu qabdu l-g'atx, u gemgem kontra Mosè u qal: “G'alfejn tellajtna hawn mill-E!ittu biex toqtol lilna, lil uliedna u lill-bhejjem tag'na bil-g'atx?”. Mosè g'ajjat quddiem il-Mulej u qal: “X’se nag'mel lil dan il-poplu? Ftit ie'or u j'a!!runi”.

Il-Mulej qal lil Mosè: “G'addi minn quddiem il-poplu, u 'u mieg'ek xi w'ud mix-xju' ta’ I|rael. &u f’idejk il-'atar li bih kont drabt ix-xmara tan-Nil, u mur. Arani, jien noqg'od hemm quddiemek, fuq il-blat f’&oreb; u int a'bat il-blat u to'ro! minnu l-ilma, u jixrob il-poplu”.

U Mosè g'amel hekk quddiem ix-xju' ta’ I|rael. U l-post semmewh Massa u Meriba, g'ax hemm tlewmu wlied I|rael u !arrbu lill-Mulej meta qalu: “Il-Mulej fostna jew le?”.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 94 (95), 1-2.6-7.8-9

R/. (8): Illum jekk tisimg'u le'en il-Mulej, la
twebbsux qalbkom

Ejjew, 'a nfa''ru bl-hena lill-Mulej,

'a ng'ajtu bil-fer' lill-blata tas-salvazzjoni
tag'na!

Nersqu quddiemu b’g'ana ta’ radd il-'ajr,

ng'annulu b’g'ajat ta’ fer'. R/.

Ejjew inqimuh u ninxte'tu quddiemu,

g'arkubbtejna quddiem il-Mulej li 'alaqna!

G'aliex hu Alla tag'na,

u a'na l-poplu tal-merg'a tieg'u u n-nag'a!
tieg'u. R/.

Mhux li kontu llum tisimg'u le'nu!

“La twebbsux qalbkom b'al f’Meriba,

b'al dakinhar f’Massa, fid-de|ert,

meta !arrbuni u ttantawni missirijietkom,

g'alkemm raw dak li jien g'amilt”. R/.

Qari II

L-Im'abba ssawbet fina permezz tal-Ispirtu
mog'ti lilna.

Rum 5, 1-2.5-8

Qari mill-Ittra ta’ San Pawl Appostlu lir-Rumani

&uti, issa li a'na !!ustifikati bil-fidi, g'andna
s-sliem ma’ Alla permezz ta’ Sidna esù Kristu; permezz tieg'u g'andna d-d'ul
bil-fidi g'al din il-grazzja li fiha qeg'din. A'na nifta'ru bit-tama li g'andna
li g'ad niksbu l-glorja ta’ Alla. U din it-tama ma tqarraqx bina, g'ax
l-im'abba ta’ Alla ssawbet fi qlubna permezz tal-Ispirtu s-Santu li kien mog'ti
lilna. Mela, meta a'na konna bla sa''a, Kristu, meta wasal i|-|mien, miet
g'all-'|iena. Bilkemm wie'ed imut g'al wie'ed tajjeb, g'ad li wie'ed g'andu
mnejn jag'mel il-qalb u jmut g'al wie'ed !eneru|. I|da Alla wriena l-im'abba
tieg'u meta Kristu miet g'alina, a'na li konna g'adna midinbin.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evan!elju

Ara w 4, 42.15

R/. Glorja u tif'ir lilek, Kristu!

Mulej, inti tassew is-Salvatur tad-dinja:

ag'tini l-ilma tal-'ajja, biex ma jaqbadnix
l-g'atx.

R/. Glorja u tif'ir lilek, Kristu!

Evan!elju

G'ajn ta’ ilma li jnixxi sal-'ajja ta’ dejjem.

w 4, 5-42

Qari mill-Evan!elju skond San wann

F’dak i|-|mien, esù !ie f’belt tas-Samarija,
jisimha Sikar, qrib il-bi a art li akobb kien ta lil ibnu u|eppi, fejn kien
hemm ukoll il-bir ta’ akobb. Kien g'all-'abta tas-sitt sieg'a, u esù,
g'ajjien kif kien mill-mixi, qag'ad bilqieg'da 'dejn il-bir. U !iet mara
mis-Samarija timla l-ilma. esù qalilha:”Ag'tini nixrob”. Id-dixxipli tieg'u
kienu marru l-belt jixtru x’jieklu. Il-mara mis-Samarija qaltlu: “Kif! Inti
Lhudi u titlob lili, Samaritana, biex nag'tik tixrob?”. Qaltlu hekk g'ax
il-Lhud ma jit'alltux mas-Samaritani. esù we!ibha: “Kieku kont taf id-don ta’
Alla u min hu dak li qieg'ed jg'idlek: “Ag'tini nixrob,” kieku int kont
titolbu, u hu kien jag'tik ilma 'aj”. Qaltlu l-mara: “Sinjur, mnejn se !!ib
l-ilma 'aj jekk anqas biex timla ma g'andek u l-bir huwa fond? Jaqaw int aqwa
minn missierna akobb li tana dan il-bir, li minnu xorob hu u wliedu u
l-imrie'el tieg'u?”. We!ibha esù: “Kull min jixrob minn dan l-ilma jer!a’
jag'tih l-g'atx; imma min jixrob mill-ilma li nag'tih jien qatt i|jed ma jkun
bil-g'atx. L-ilma li nag'tih jien isir fih g'ajn tal-ilma li jwassal sal-'ajja
ta’ dejjem”. Qaltlu l-mara: “Ag'tini dan l-ilma, Sinjur, biex ma jaqbadnix
l-g'atx, u anqas ma noqg'od !ejja u sejra hawn nimla l-ilma”. Qalilha esù:
“Mur sejja' lil |ew!ek u er!a’ ejja hawn”. We!bitu l-mara: “Ma g'andix |ew!i”.
Qalilha esù: “Sewwa g'edt: “Ma g'andix |ew!i”. Inti ||ewwi!t 'ames darbiet, u
r-ra!el li g'andek mieg'ek b'alissa m’huwiex |ew!ek. Sewwa we!ibt!”. Qaltlu
l-mara: “Int profeta, Sinjur, milli qieg'da nara. Missirijietna kienu jaduraw
lil Alla fuq din il-muntanja; imma intom tg'idu li l-post fejn wie'ed g'andu
jadura lil Alla jinsab f’ erusalemm”. Qalilha esù: “Emminni, mara, ji!i |mien
meta mhux fuq din il-muntanja taduraw lill-Missier, anqas f’ erusalemm. Intom
taduraw lil dak li ma tafux; a'na naduraw lil dak li nafu, g'ax is-salvazzjoni
!ejja mil-Lhud. Imma ti!i sieg'a, anzi issa hi, meta dawk li tassew jaduraw
jibdew jaduraw lill-Missier fl-ispirtu u fil-verità. G'ax il-Missier ukoll,
nies b'al dawn ifittex li jadurawh. Alla huwa spirtu, u dawk li jadurawh
g'andhom jadurawh fl-ispirtu u fil-verità”. Qaltlu l-mara: “Jiena naf li !ej
il-Messija – dak li jg'idulu Kristu. Meta ji!i hu, kollox i'abbrilna”. Qalilha
 esù: “Jiena hu, li qieg'ed nitkellem mieg'ek”. Fil-'in !ew id-dixxipli tieg'u,
u stag'!bu jarawh jitkellem ma’ mara; i|da 'add minnhom ma staqsieh: “Xi trid?”
jew: “G'ax qieg'ed titkellem mag'ha?”. Il-mara 'alliet il-!arra hemmhekk,
re!g'et da'let il-belt u qalet lin-nies: “Ejjew araw bniedem li qalli kull ma g'amilt. Tg'id, dan il-Messija?”. U
n-nies 'ar!u mill-belt u !ew 'dejh.

Sadattant id-dixxipli bdew jitolbuh u jg'idulu:
“Rabbi, kul!”. I|da hu qalilhom: “Jien g'andi ikel x’niekol li intom ma tafux
bih”. Id-dixxipli g'alhekk bdew jistaqsu lil xulxin: “Jaqaw !ie xi 'add u
!ieblu x’jiekol?”. Qalilhom esù: “L-ikel tieg'i hu li nag'mel ir-rieda ta’ min
bag'atni u li nwassal fit-tmiem l-opra tieg'u. Intom ma tg'idux li baqa’ erba’
xhur o'ra g'all-'sad? Imma araw x’ng'idilkom jien: erfg'u g'ajnejkom u 'arsu

ftit kif l-g'elieqi bjadu g'all-'sad! a l-'assad qieg'ed jie'u 'lasu u ji!bor
il-frott g'all-'ajja ta’ dejjem, biex min ji|ra’ jifra' hu wkoll b'al min
ja'sad. F’dan taraw kemm sewwa jing'ad li wie'ed ji|ra’ u l-ie'or ja'sad. Jiena
bg'attkom ta'sdu dak li ma t'abattux g'alih intom; kienu o'rajn li t'abtu, u
intom d'altu flokhom biex tgawdu l-frott tat-ta'bit tag'hom”.

Kien hemm 'afna Samaritani minn dik il-belt li
emmnu f’ esù fuq ix-xhieda li tathom dik il-mara meta qaltilhom: “Qalli kull ma
g'amilt”, tant, li meta s-Samaritani !ew 'dejh, bdew jitolbuh biex jibqa’
mag'hom, u hu qag'ad hemm jumejn. Imbag'ad 'afna o'rajn emmnu min'abba kliemu,
u lill-mara qalulha: “Issa mhux g'ax g'edtilna int qeg'din nemmnu, imma g'ax
a'na wkoll smajnieh, u sirna nafu li dan tassew hu s-salvatur tad-dinja”.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Tif'ir lilek Kristu